

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Zuzany Šnejdrové, Ph.D., a soudců Mgr. Barbory Berkové a Mgr. Michala Rendy ve věci

žalobce: **P. Z.**
bytem W. 636/6, O.
zastoupeného advokátem JUDr. Pavlem Kvíčalou
sídlem T. G. Masaryka 18, Prostějov

proti
žalovanému: **Generální ředitel Vězeňské služby České republiky**
sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4

o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 9. 2016, č. j. VS-115250-2/ČJ-2016-80000L-51ODV,

takto:

I. Rozhodnutí Generálního ředitele Vězeňské služby České republiky ze dne 6. 9. 2016, č. j. VS-115250-2/ČJ-2016-80000L-51ODV, a rozhodnutí ředitele Vazební věznice Olomouc ze dne 3. 6. 2016, č. j. VS-92318-6/ČJ-2016-803720-13, **se zrušují** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. Ch.

II. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 15 342 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta JUDr. Pavla Kvíčaly se sídlem T. G. Masaryka 18, Prostějov.

Odůvodnění:

1. Rozhodnutím ředitele Vazební věznice Olomouc (dále jen „služební funkcionář I. stupně“) ze dne 3. 6. 2016, č. j. VS-92318-6/ČJ-2016-803720-13 byl žalobce, jakožto příslušník vězeňské služby, uznán vinným ze spáchání kázeňského přestupku, jehož se dopustil porušením základní povinnosti příslušníka stanovené v § 45 odst. 1 písm. a) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o služebním poměru“), kterou je povinnost dodržovat služební kázeň, spočívající v nestranném řádném a svědomitém plnění služebních povinností příslušníka, které pro něj vyplývají z právních předpisů, služebních předpisů a rozkazu (§ 46 odst. 1 služebního zákona). Porušení se měl žalobce dopustit konkrétně tím, že dne 24. 4. 2016 během plnění služebních povinností vrchního dozorce nejméně v jednom případě, poprvé v cca 10:07 hod, naváděl sám 4 vězněné osoby na aktivity na oddělení č. 7, čímž porušil § 9 odst. 2 v návaznosti na § 9 odst. 3 v době události platného a účinného Nařízení ředitele Vazební věznice Olomouc č. 25/2015, kterým se stanovují zásady vnitřní bezpečnosti ve Vazební věznici Olomouc (dále jen „Nařízení č. 25/2015“), které umožňovalo samostatně předvádět na aktivity maximálně 3 vězněné osoby, pro větší počet předváděných osob bylo třeba alespoň 2 příslušníků. Za uvedený přestupek bylo žalobci uloženo podle § 51 odst. 1 písm. a) zákona o služebním poměru písemné napomenutí.
2. Žalobou napadeným rozhodnutím bylo zamítnuto odvolání žalobce a rozhodnutí služebního funkcionáře I. stupně bylo potvrzeno.
3. Žalobce se žalobou podanou v zákonné lhůtě domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného. V žalobě namítal, že:
 - a) žalovaný posoudil znění § 9 odst. 2 a odst. 3 Nařízení č. 25/2015 jako ne zcela srozumitelné a uvedl, že si vyžádá legislativní úpravy;
 - b) žalovaný se nevypořádal s odvolací námitkou, že příslušným denním rozkazem nebyly vytvořeny podmínky pro splnění Nařízení č. 25/2015, neboť pro navádění vězněných osob na aktivity nebyli na příslušné oddělení veleni 2 příslušníci. Výkon osobních aktivit je přitom právem osob ve vazebním režimu. O nevytvoření podmínek pro splnění Nařízení č. 25/2015 dle žalobce svědčí i reakce Mjr. Mgr. J. S., vedoucího oddělení výkonu vazby a trestu, který dal bezprostředně po projednání kázeňského přestupku s žalobcem pokyny k zajištění provádění aktivit u obviněných i odsouzených vrchním dozorcem ve službě společně s dozorcem z dozorčího stanoviště č. 7;
 - c) před vydáním rozhodnutí žalovaného bylo s účinností od 15. 7. 2016 Nařízení č. 25/2015 zrušeno a téhož dne nabylo účinnosti Nařízení ředitele Vazební věznice Olomouc č. 13, kterým se stanovují zásady vnitřní bezpečnosti ve Vazební věznici Olomouc (dále jen „Nařízení č. 13/2016“), kterým bylo umožněno, aby 1 zaměstnanec mohl předvádět na vycházky nebo aktivity max. 4 vězněné osoby z jedné vyváděcí skupiny. Jednání, pro které byl žalobce kázeňsky potrestán, tak bylo zcela legalizováno.
4. Žalovaný navrhoval žalobu jako nedůvodnou zamítnout. K žalobním bodům uvedl:

ad a) § 9 odst. 3 Nařízení č. 25/2015 je z gramatického a logického hlediska zcela zřejmý, přičemž žádná desinterpretace není u příslušníka, u něhož se vyžaduje chápání běžného člověka s průměrnými rozumovými schopnostmi, přípustná;

ad b) činnost žalobce byla v předmětný den zvládnutelná, přičemž tento mohl z pozice vrchního dozorce pro navádění vězněných osob iniciovat nápomoc od jiných kolegů, případně mohl naváděné osoby rozdělit na 2 skupiny a v krajním případě aktivitu zrušit a nerealizovat;

ad c) novelizace aplikovaného nařízení nemá na posouzení jednání žalobce vliv, neboť při projednání kázeňského přestupku se posuzuje porušení předpisů účinných v době jeho spáchání. Stejně tak jsou irelevantní veškeré navazující úkony, jimiž mělo dle názoru žalobce docházet k upravování dotčených norem. Činnost vedoucího oddělení výkonu vazby a trestu směřovala pouze z opatrnosti k vyjasnění celé situace.

5. V replice k vyjádření žalovaného žalobce zdůraznil, že denním rozkazem č. 115 byl dne 24. 4. 2016 jako jediný velen k činnostem na odděleních 1-5, ostatní příslušníci měli na starosti ostrahu a problematiku osob umístěných ve výkonu trestu, nikoli ve vazbě. Do jejich činnosti nemohl žalobce jakkoli zasahovat.
6. Krajský soud přezkoumal v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
7. Úvodem krajský soud uvádí, že mezi stranami není sporný skutkový stav a žalobce nenamítá, že by se předmětného skutku nedopustil.
8. Ve vztahu k právní úpravě platné a účinné v době spáchání kázeňského přestupku žalobce nenamítal, že by aplikovaný § 9 Nařízení č. 25/2015 považoval za nesrozumitelný, nýbrž toliko poukázal na skutečnost, že žalovaný sám v napadeném rozhodnutí označil předmětné ustanovení za „nikoli zcela srozumitelné“, a přesto na jeho základě žalobce odsoudil. Tuto námitku soud považuje za důvodnou. Žalovaný totiž skutečně na str. 6 napadeného rozhodnutí na adresu § 9 odst. 2 a 3 Nařízení č. 25/2015 uvedl, že „nelze o tomto ustanovení hovořit jako o zcela pregnantním a srozumitelném“ a že „nepochybuje o tom, že toto ustanovení si vyžádá legislativních úprav“. Údiv žalobce nad tím, že žalovaný dovodil podmínky jeho deliktní odpovědnosti z právní normy, kterou nepovažuje za srozumitelnou, je zcela pochopitelný. Pokud by totiž vskutku nebyla právní norma stanovující určitou právní povinnost formulována jednoznačně, nebylo by nepochybně ani možné konstatovat, že by byla tato (nejednoznačná) povinnost porušena. Chyběla by tak jedna ze základních podmínek odpovědnosti za protiprávní jednání, a to protiprávnost. Tvrzení žalovaného ve vyjádření k žalobě o tom, že jsou předmětná ustanovení zcela jasná, je pak v přímém rozporu s tím, co žalovaný uvedl v napadeném rozhodnutí.
9. Dle § 9 odst. 2 Nařízení č. 25/2015 *v pracovní době může zaměstnanec předvádět max. 3 vězněné osoby, dva zaměstnanci mohou předvádět neomezenou skupinu za podmínky, že jeden zaměstnanec zajišťuje tuto skupinu vpředu a druhý vzadu tak, aby měli o skupině a o sobě neustálý přehled. Zaměstnanec vězněnou osobu předvádí před sebou tak, aby vzdálenost mezi vězněnou osobou a předvádějícím nebyla větší než 1,5 metru. Předvádí-li zaměstnanec sám více vězněných osob (max. 3), jde vždy za předváděnými tak, aby měl o všech vězněných osobách přehled.* Dle odst. 3 téhož ustanovení *v mimopracovní době předvádějí vězněné osoby vždy*

dva zaměstnanci. Výjimku tvoří předvádění na vycházky a aktivity, kdy se postupuje podle § 9 odst. 2 tohoto nařízení, přičemž ISS – operátor zajišťuje jištění pomocí kamerového systému.

10. Krajský soud uvádí, že gramatický výklad citovaných ustanovení Nařízení č. 25/2015 není nijak komplikovaný. Žalovaný ostatně ani blíže v napadeném rozhodnutí nerozvedl, v čem by měla jejich nesrozumitelnost spočívat. Ke skutku mělo dojít dne 24. 4. 2016, tj. v neděli. Z § 9 odst. 3 Nařízení č. 25/2015 pak vyplývá, že v mimopracovní době (pozn. soudu nebyl předložen celý text Nařízení č. 25/2015, avšak mezi účastníky nebylo sporným, že den pracovního klidu byl tímto nařízením považován za mimopracovní dobu) byli zásadně oprávněni předvádět vězněné osoby nejméně dva zaměstnanci současně. Předvádění na aktivity představovalo výjimku z uvedeného pravidla, kdy se postupovalo dle § 9 odst. 2 Nařízení č. 25/2015, a tudíž až 3 vězněné osoby současně byl oprávněn na aktivity předvádět samostatně 1 zaměstnanec jištěný operátorem pomocí kamerového systému. Pokud však žalobce sám předváděl na aktivity v neděli 4 vězněné osoby, porušil povinnost příslušníka, která pro něj vyplývala ze služebního předpisu.
11. Žalobci lze dále přisvědčit, že žalovaný se nevypořádal s odvolací námitkou nevytvoření podmínek pro naplnění Nařízení č. 25/2015 ze strany vedoucích služebních funkcionářů. Žalobce však na straně druhé v odvolání neuvedl, jak by se měla uvedená okolnost odrazit na jeho delikt ní odpovědnosti, tj. zda mělo být nezajištění personálních podmínek pro naplnění požadavků předmětného nařízení hodnoceno jako důvod pro zánik odpovědnosti za kázeňský přestupek a o které konkrétní ustanovení zákona o služebním poměru by měl být takový závěr opřen.
12. Za zásadní pro posouzení věci považuje krajský soud žalobcem namítanou změnu aplikovaného služebního předpisu, k níž došlo v průběhu odvolacího řízení (odvolání bylo podáno dne 20. 6. 2016). Z žalobcem předloženého Nařízení č. 13/2016 totiž vyplývá, že s účinností od 15. 7. 2016 bylo ve věci aplikované Nařízení č. 15/2015 zrušeno a nahrazeno novým Nařízením č. 13/2016, přičemž o odvolání žalobce bylo rozhodnuto teprve dne 6. 9. 2016, tedy již za účinnosti nové právní úpravy.
13. Z ustálené judikatury soudů rozhodujících ve správním soudnictví vyplývá, že dojde-li před vydáním správního rozhodnutí ke změně pro posouzení delikt ní odpovědnosti relevantní právní úpravy, je povinností správních orgánů zhodnotit věc ve světle čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), jinak by rozhodnutí trpělo nepřezkoumatelností (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 10. 2004, č. j. 6 A 126/2002 - 27, publ. pod č. 461/2005 Sb. NSS, dostupný na www.nssoud.cz).
14. Dle čl. 40 odst. 6 Listiny se *trestnost činu posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán. Pozdějšího zákona se použije, jestliže je to pro pachatele příznivější.* Ve zmíněném rozsudku pak Nejvyšší správní soud dovodil, že čl. 40 odst. 6 Listiny dopadá i do oblasti správního trestání, kam spadá i ukládání kázeňských trestů za kázeňské přestupky dle zákona o služebním poměru. Výslovně Nejvyšší správní soud uvedl: „*To, že žalobce se podle zjištění správních orgánů dopustil deliktu za účinnosti starého práva, ještě eo ipso neznamená, že mu také za tyto delikty podle starého práva může být bez dalšího uložena sankce. Takový názor by ve svých důsledcích znamenal, že tu může dojít k uložení trestu za něco, co nové právo vůbec nesankcionuje, a tedy i k přímému porušení zásady vyslovené v čl. 40 odst. 6 in fine Listiny základních práv a svobod. Došlo-li navíc k takové změně právní úpravy ještě v průběhu správního řízení, tedy v okamžiku, kdy ještě nebylo pravomocně rozhodnuto o správním deliktu žalobce, bylo nezbytné, aby žalovaný tuto změnu právní úpravy*

reflektoval. Také trestání za správní delikty musí podléhat stejnému režimu jako trestání za trestné činy a v tomto smyslu je třeba vykládat všechny záruky, které se podle vnitrostátního práva poskytují obviněnému z trestného činu.(...) Z těchto důvodů – a přinejmenším od okamžiku, kdy byla ratifikována Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod – není rozhodné, zda pozitivní právo označuje určité delikt ní jednání za trestný čin nebo za správní delikt. Zmiňuje-li se tedy uvedená Úmluva ve svém článku 6 odst. 1 o „jakémkoli trestním obvinění“, je třeba záruky, v této souvislosti poskytované tomu, kdo je obviněn, poskytnout shodně jak v trestním řízení soudním, tak v delikt ní řízení správním. Tímto způsobem ostatně vykládá Úmluvu stabilně i judikatura Evropského soudu pro lidská práva. Pro české právo to pak znamená, že i ústavní záruka článku 40 odst. 6 Listiny o tom, že je nutno použít pozdějšího práva, je-li to pro pachatele výhodnější, platí jak v řízení soudním, tak v řízení správním. Shodně ostatně judikují i správní soudy (srov. k tomu např. rozhodnutí uveřejněné pod č. 91/2004 Sb. NSS).“ Krajský soud neshledal žádný důvod se v posuzované věci od konstantní judikatury odchýlit.

15. Žalovaný však uvedeným judikturním požadavkům nedostál, neboť na zrušení aplikovaného Nařízení č. 25/2015 nijak nereagoval. Ve vyjádření k žalobě pak vyjádřil mylný názor, že předmětná změna právní úpravy nemá na posouzení jednání žalobce žádný vliv, neboť pro posouzení podmínek odpovědnosti za kázeňský přestupek je rozhodující právní stav existující v době jeho spáchání. Z citované judikatury však naopak vyplývá, že rozhodnutí služebního funkcionáře, které trestá podle starého práva delikt v době platnosti a účinnosti práva nového, se nemůže obejít bez toho, aby důsledně porovnálo nové a staré skutkové podstaty deliktů, a doložilo, že i podle nového práva jde ve všech případech o jednání trestné a že postih podle nového práva není pro delikventa výhodnější. Rozhodnutí, které se s touto otázkou (a tedy s dodržením ústavního principu čl. 40 odst. 6 Listiny) vůbec nevypořádá, je nepřezkoumatelné.
16. S ohledem na jednoduchost a jednoznačnost dotčené problematiky, provedl porovnání právních úprav Nařízení č. 15/2015 a Nařízení č. 13/2016 krajský soud.
17. Dle § 10 odst. 3 Nařízení č. 13/2016 se předvádění v mimopracovní době, tj. soboty, neděle, svátky a v pracovních dnech časový úsek od 15. 30 – 07.00 hod. realizuje:
 - vězněné osoby předvádí vždy dva zaměstnanci
 - jeden zaměstnanec může předvádět na vycházky nebo aktivity max. 4 vězněné osoby z jedné vyváděcí skupiny, přičemž ISS – operátor zajišťuje jištění pomocí kamerového systému
 - omezení počtu předváděných osob a stanovené počty předváděcích zaměstnanců se nevztahují na předvádění odsouzených zařazených k VTOS ve vazební věznici a obviněných zařazených do výkonu vazby se zmírněným režimem.
18. Z porovnání obou právních úprav je zřejmé, že došlo k úplné dekriminalizaci jednání žalobce, neboť Nařízení č. 13/2016 umožnilo, aby 1 zaměstnanec předváděl na vycházky nebo aktivity v mimopracovní době až 4 vězněné osoby, což právě učinil žalobce. Současná nutnost jištění operátorem kamerového systému ISS byla Nařízením č. 13/2016 převzata, přičemž tvrzení žalobce, že předem avízoval předvádění vězněných osob operátorovi kamerového systému, nebylo služebními funkcionáři rozporováno. Prostřednictvím kamerového systému bylo ostatně protiprávní jednání žalobce zjištěno.
19. Žalobce se tedy dopustil jednání, které již v době vydání rozhodnutí žalovaného nenaplnovalo znaky skutkové podstaty kázeňského přestupku dle § 50 odst. 1 zákona o

služebním poměru. Žalovaný měl proto postupovat dle § 190 odst. 8 zákona o služebním poměru a rozhodnutí služebního funkcionáře I. stupně zrušit a řízení zastavit.

20. Jelikož žalovaný popsáním způsobem nepostupoval a na zrušení aplikovaného Nařízení č. 25/2015 nijak nezareagoval, je jeho rozhodnutí nezákonné. Krajský soud proto žalobou napadené rozhodnutí zrušil podle § 78 odst. 1 s. ř. s., včetně rozhodnutí služebního funkcionáře I. stupně podle § 78 odst. 3 s. ř. s. Současně krajský soud vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Žalovaný je právním názorem soudu vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
21. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. tak, že v řízení procesně úspěšný žalobce má právo vůči žalovanému na náhradu nákladů řízení. Náklady žalobce ve výši 15 342 Kč tvoří: 1) zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč a 2) náklady za zastupování žalobce advokátem, stanovené dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AT“) jako odměna za zastupování ve výši 9 300 Kč za 3 provedené úkony právní služby dle § 11 odst. 1 písm. a) a d) AT, tj. převzetí zastoupení, sepsání žaloby a sepsání repliky, přičemž odměna za 1 úkon právní služby ve výši 3 100 Kč byla stanovena dle § 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5 AT, a dále náhrada hotových výdajů za provedené úkony ve výši 900 Kč, tj. 3 x 300 Kč dle § 13 odst. 3 AT, to vše zvýšené o DPH z odměny a náhrad ve výši 2 142 Kč, neboť zástupce žalobce je plátcem uvedené daně. Vzhledem k odlišné úpravě s. ř. s. a o. s. ř., týkající se nabytí právní moci rozhodnutí (§ 54 odst. 5 s. ř. s., § 159, § 160 odst. 1 o. s. ř.), uložil soud žalovanému povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku. Místo plnění určil soud dle § 149 o. s. ř.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na nařízení exekuce.

Olomouc 25. ledna 2018

JUDr. Zuzana Šnejdrová, Ph.D. v. r.
předsedkyně senátu